

Csapatmunka nélkül nem menne

Fiatalok nélkül az MHSZ olyan, mint a repülő propeller nélkül — mondta Almásy Kálmán, a mozgalom nagy örege egy országos versenyen. Az csak a véletlen műve, hogy amikor Hofgesang Péterrel, a 600-as számú ipari szakmunkásképző igazgatójával beszélgettünk, maga is ezt idézi, az viszont már aligha lehet véletlen, hogy közös ismerősünk mondása a Magyar Honvédelmi Szövetség versenyén, szakmai vetélkedőn részt vevő szegedi fiatalok szereplése ürügyén jut eszébe. Hogy csak a legutóbbi tisztes helytállást említsük: tavaly az összetett honvédelmi versenyben idehaza sikereket aratott csapatuk részt vett a Bulgáriában rendezett nemzetközi versenyen, és ezüstéremmel érkezett vissza.

— Csapat! Ezt szeretném hangsúlyozni — mondja, amikor a fiatalokra tereledik a szó. — Manapság, amikor az emberi kapcsolatok tisztaságát oly sok minden veszélyezteti, nem közböbs, hogyan sikerül közösségeket teremteni. A honvédelmi nevelés a közösségi életre, fegyverre nevelés eszköze, és egyben jó segítője is.

— Egy „csapat” vezető és közös tevékenység nélkül...

— Ne is folytassa, persze, hogy nem csapat, de egy vezető sem vezet csapat nélkül. Pontosabban is fogalmazhatunk: csapatmunka nélkül.

— Ha jól értem, itt már nemcsak a versenyzőkre céloz.

— Jól érti. A kollégáim. Aprópó: célzás! A honvé-

delmi versenyeken a lövészet úgyszólván fő szám. Tudjuk, hogy a helyi lehetőségek korlátozottak. Éppen ezért az MHSZ és a megyei tanács támogatásával fedett lőteret építünk.

— Mikor?

— Már félig készen van, jövőre átadjuk.

— Határidőcsúszás?

— Bizunk benne, hogy a kivitelezőkkel nem lesz vitánk. Azok ugyanis mi vagyunk. A tanulóink egyébként teljes akadálypályaberendezést is elkészítettek — ezen persze mások is gyakorolhatnak —, s alighanem jönnek ítéltjük, mert nemrég kaptunk tizre megrendelést az MHSZ-tól.

— Klubélet?

— Az intézetünkben 185 tagja van az MHSZ-kluboknak, s a fiatalok mellett felnőttek is megtalálhatók. Tartalékos tiszti, lövész, modellező- és rádiós klubunk működik. Ennél például iránymérő, konstruktőr és forgalmazó szakmában jeleskednek a tagjaink.

— Az MHSZ és a fiatalok...

— Nézze, itt nemcsak arról van szó, hogy mit érne a szövetség az ifjúság nélkül, hanem arról is, vajon nem lehet-e olyan tevékenységbe bevonni a fiatalokat, amelyek a későbbi években az életpályájukat is meghatározzák.

— És lehet?

— Arra azt hiszem, jó példa az, hogy a rádiótávírási-előkészítés nyomán sok volt klubtagunknak szinte már „megtalált” helye van a hadseregben. Az sem lehet mindegy, hogy évente 6—8—10 itt végzett fiatal választja a tiszthelyettesi hivatást.

— Vagyis amint Almásy Kálmán mondta, fiatalok nélkül...

— Tudom, erről már volt szó...

— Arról viszont még nem, hogy Hofgesang Péter a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát kapta a honvédelmi nevelőmunkában kifejtett tevékenységéért.

I. Zs.

Gyémánt

Indira Gandhiről nevezték el azt a ritka szépségű és nagyságú gyémántot, amelyet a napokban találtak a Szovjetunióban az egyik jakutföldi bányában. A 71,55 karátos drágakövet bevezették a legértékesebb gyémántok törzskönyvébe, és rövidesen Moszkvába továbbítják, hogy ott a Kreml világhírű gyémántgyűjteményében helyezék el.

Hallottuk...

...Kainné dr. Tóth Magdolnától, a 624-es számú szakmunkásképző tanárától, hogy a Szovjetunió diákok nagyon komolyan gondolták szegedi elhatározásukat. A nyáron mintegy 200-an dolgoztak a szegedi tanács belvízvédelmi építő táborában. Még akkor döntöttek el, megszerzik otthon a táborból, mert annyi szép élményben volt részük nálunk, hogy hónapok múlán is érdemes lesz emlékezni rá. Múlt az idő, s egyszer csak a tanárnő-táborvezető és a vezetőség többi tagja kézzel írott levelet kapott a szolnoki Marsi Attilától: utazzanak Tiszaligetre, a Szolnok megyei KISZ vezetőképző Központban, a diákok saját költségükön rendezik meg a találkozót. 90-en

Fotósorozat

Hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából 40 lapból álló fotósorozatot adott közre az MTI Propaganda Főosztálya. Az ünnepi megemlékezésekhez, dekorációkhoz, faliújságokhoz, tablókhoz felhasználható fotók 1944. március 19-től, az ország német megszállásától napjainkig követik nyomon hazánk történelmét.

A kiadvány megvásárolható az MTI Propaganda Főosztályán, Budapest, VII. kerület Tanács körút 21. szám alatt.

Avatások

Fiedler Rezső, a Kommunista Magyarországi Pártjának egyik alapító tagja, a Magyar Tanácsköztársaság népbiztosa születésének 100. évfordulója alkalmából 100. léktáblát helyeztek el a III. kerületben, a Pók utcai lakótelepen, a magyar és a nemzetközi kommunista mozgalom jelentős személyiségéről e napon elnevezett utcában.

A Színház- és Filmművészeti Főiskolán kedden ünnepélyesen felavatták Nádasy Kálmán és Várkonyi Zoltán, a magyar színház- és filmművészet két kiemelkedő egyénisége szobrát. Az ünnepségen Simó Jenő, a főiskola rektora a családtagok, a barátok, a volt kollégák és a tanítványok körében emlékezett az utóbbi évtizedek korszakos hatású művészeire.

A professzor egy napja

Nagyvizit van. Várnom kell. A fényképeket nézegetem dr. Szarvas Ferenc kórházi dolgozójához. Előtt. 1862-ben Singer Mátyás professzor kezdte a sort.

Szarvas doktor megérkezik, és mindjárt elnézést kér. — Sajnos, nincs sok időm, nemsokára konzultációs gyakorlatra jönnek hozzám a medikusok. Látom, az elődök arcmásait nézegetted.

Beinvítál a kicsi, de barátságos szobába. És itt is két fotó. Julesz Miklós, ahogy ül az íróasztalánál, és Hetényi Géza a könyvei között. Automatikus mozdulattal gyűjtök rá. Szarvas nem szól, az arcán sem látszik rosszallás, de sejtem, jobban örülne, ha inkább az asztalra készített frutiból vennék egyet.

— In medias res?

— Jó, vagyunk a közepében — bólint.

— Hogyan lettél orvos?

— Az orvosá válás általában hosszú, bonyolult folyamat; biztos vagyok benne, hogy a későbbi elhatározás első csirái valahol a gyermekkori élmények között lehet megtalálni. Én két ilyen meghatározó élményről tudok. Véletlenül tanúja és tehetetlen szemlélője voltam egy körülbelül másfél éves kislány halálának, egy orvosi rendelő városházájában. A másik meg apám korai halála, egy akkor már elvileg gyógyítható betegségben.

— Előtanulmányok?

— Az iskolát szülőfalumban, Pálmórodon kezdtem. Gimnáziumba Kiskunfélegyházán jártam. Csak szüleim és nagyszüleim áldozatvállalása mellett sikerült mindez. Anyám egyedül volt. És igen sokat köszönhetek egy tanítónak, néhai Szerlemhegyi Veronikának, akinek szintén jelentős szerepe volt abban, hogy továbbtanulhattam. Pár év után aztán már magam is hozzá tudtam járulni tanuláshoz költségeihez, tanítványokat vállaltam. A kiskunfélegyházi évek meghatározó erővel hatottak rám. Ebben döntő szerepük

van azoknak a kiváló tanároknak, akik tudták, nem elég tanítani, nevelni is kell bennünket.

— Aztán?

— Érettségi után felvettem a szegedi egyetemre. Az 1949—50-es tanévben elvégeztem az első évfolyamot a bölcsészkaron.

— Kitérő...

— Ahogy vesszük. Kiváló professzorokat hallgattam, köztük Sölér Istvánt. Tanulmányi pedagógiát, javult a stíluszám. Szóval, hogy kitérő-e, dönts el te.

Szarvas elővesz valahonét egy üveg traminót. Tölt. Nekem egész pohárral, magának csak fél „harántujnyit”, jelképesen.

— Igazából persze mindig is orvos akartam lenni. És a következő évben már az orvoskarrá jártam. Egyetemistaként a belgyógyászati Hetényi professzor előadásait ismertem meg. Az ő kimagasló egyénisége, rendkívüli nagysága vonzott aztán a vezetése alatt működő I. belklinikára, hol 1956. szeptember 24-én, hétfőn reggel álltam munkába, miután két nappal előtte orvosossá avattak.

— Ilyen pontosan emlékszel a dátumra?

— Fontos dátumokat nem felejt el az ember. De folytassuk. Nemsokára a gasztroenterológiai munkacsoportba kerültem, amit Varó Vince — akkor adjunktus, most a klinika igazgató professzora — irányított: itt sajátítottam el a klinikai kutatómunka alapjait. Julesz professzor 1959-től lett a klinika igazgatója. Ő keltette fel érdeklődésemet a klinikai endokrinológia iránt, aminek ő volt a hazai megteremtője. A két diszciplína összekapcsolásából született meg az a téma, amivel kutatóként ma is foglalkozom. A májbetegségekhez társuló hormonális zavarokat tanulmányozom.

— Miről írtad az első tudományos értekezéset?

— Egész másról, a csecsemőkorai gennyes fülbetegségekről, és még hallgató koromban. Szóval nagyon régen.

— Publikációid száma?

— Fejből nem tudom. A fontosabbaké meghaladja a százat.

— A témák?

— Elsorolhatom, de csak akkor fogok hozzá, ha sok az idő. Vidd el inkább ezt a két kéziratkegletet. Dolgozataim és előadásaim nem teljes jegyzéke, de talán eligazít.

(Szarvas dr. foglalkozott a májbetegségek kutatásával, kandidátusi disszertációját is a májkárosodás és a hereműködés összefüggéseiről írta, különféle gasztroenterológiai problémákkal, s különösen sok értékes kutatás fűződik a nevéhez, egy újként számító orvosi interdiszciplína, az andrológia területén. Beszélgetésünk után — igaz, az orvosi szótár segítségével, és két nap alatt — elolvastam dr. Molnár Jenővel közösen írt, Andrológia című könyvet. A

művet egyébiránt kiadta a Medicina és az Akadémiai, utóbbi az NDK-ban is, s közelezen napvilágot lát Lengyelországban is.)

— Hogyan tovább?

— Folytatom a munkát. Két éve a Gláz Edit szerkesztésében megjelent Klinikai endokrinológia című könyvben én írtam az andrológiai részeket, a Magyar — Petrányi-féle belgyógyászati tankönyv készülő új kiadásába pedig a herebetegségeivel foglalkozó fejezet megírásával bíztak meg.

— Nem kis feladat.

— Szeretem az ilyeneket. Szívesen végzek minden értelmes munkát. Csak azt kívánom, hogy munkatársaimmal együtt mindig megfelelő, ahogy mondani szoktam: feladatirányos feltételek között dolgozhassam.

Fölnezz, aztán leveszi a szemüvegét.

— Tudom, hogy most mire gondolsz — mondja —, az orvos élete szakadatlan küzdelem a nagy ellenféllel, aki pedig végül mindig győzni fog. De nem mindegy, hogy mikor. Addig sok csatát megnyerhetünk, és egy-egy ilyen győzelem alkotó évtizedeket, örömteljes életet jelent annak, aki meggyógyul; de az is sikerélmény nekünk, ha csak rövid ideig is, de tartalmas emberi életet biztosíthatunk valakinek olyankor, amikor a vég már elkerülhetetlen.

— Milyen a jó belgyógyász szerinted?

— Mindenekelőtt jó orvos! Az orvos alapvető tulajdonságai pedig a szaktudás mellett az áldozatkész humanizmus. Diákoromban sokszor gondoltam arra, hogy minden orvosi rendelőben nagy betűkkel ki kellene írni: az orvos legfőbb erényei a tudás és a titoktartás. Szóval, a jó belgyógyász állandóan képezi magát, jó diagnosztika, és mindig bizalmat kelt a betegekben.

— És a jövő?

— Az orvostudomány szakterületek szerinti szakmák közötti specializálódása után itt volna az ideje egy új, a betegre koncentrált szintézisnek. Ez a folyamat már megindult. Példáknál említhetem az intenzív betegellátást.

— Orvosi ars poeticád?

— Az élethez, az egészséghez, a boldogsághoz minden embernek joga van!

Halk kopogás az ajtón. Érkezik a tanítványok.

Ballagok lefelé az új kórházi pavilon lépcsőjén. Prof. dr. Szarvas Ferenc egy napjáról gondolkodom. Ő a kórház igazgatóhelyettese. Osztályt vezet, címzetes egyetemi tanárként hallgatókat oktat. Kutat, előadásokat tart, tisztséget visel több tudományos társaságban, sok a társadalmi munkája, és sok a pártmunkája is. hiszen tagja az MSZMP Csongrád megyei bizottságának. „Hány órából áll vajon egy napja? Valószínűleg neki is csak 24-ből.

Petri Ferenc

Kiállítási napló

Képek, képeslapok

BÁR CSONGRÁDI KÉPESLAP A címe Arany Sándor egyik festményének, a kis méretű mű határozott, szinte konstruktívista építkezésével, a kivágás eredetiségével, a világító fehér csík és a sötét foltok kontrasztjával a párányi méret ellenére is monumentális hatású kép. Ez a konstrukció, mely részint a vízszintes és függőleges foltok, valamint az intenzív színek ellentétére épül, meghatározza pályájának azt a szakaszát, melyből az Ifjúsági Ház Mini Galériájában látható „Kamrártárlat” anyagát válogatta. A kiállítás gerincét a Nyomor szépsége című, négy táblából álló sorozat alkotja, a többi tulajdonképpen előtanulmányok, kísérő művek vagy a lezáró tapasztalatok rögzítésének számít. Baudelaire A dög című versének élménye ébred újra a képek között. A gusztustalan, a rút is tartogathat a művész számára megragadható szépséget, ha mást nem, a természet vagy az élet törvényeinek tettenért rendjét, azt a felismerést, hogy minden pusztulás egyúttal valami újnak az előidéje.

Arany egy rogyadozó putrit fedezett föl dűledező fallal, sarkából kibillent ajtóval, szaggatott tetővel, málló vakolattal, betört üveggel ablakkal, tolakodó színekkel, harsány, kiabáló anakronizmusként. Mint egy pusztító gaz a jól ápolt virágok között. A Putri a kiindulópont, melyet követ az Ablak, az Elhagyott ház, s kiteljesedik A nyomor szépsége című sorozatban. A konkrét motívumok megmaradnak ugyan, de átrendeződnek, a festő a vertikális elemek izgalma, feszültsége, egymásnak felelő följaira, szinkontrasztjaira, fény-árnyék ellentéteire épít, s teremti meg valóban egy pusztuló viskó emlékéből, a tűnő nyomor halálából a festői szépséget.

Ezt az erőteljes, határozott és festőileg elmélyült hatást a Derengés finom lírája és sötét tónusa jobban aláfesti, mint az Egy ünnep nap délután, mikor a város felől fújt a szél impresszionista légkömbjei. Színeiparafrázisa vagy a Gáton című mű továbbképzés, tavaszi felhők alatt széles karimájú kalapja alá húzódó romantikus figurája. S ott egy fricska is, az Épületszökőkút építomunkásainak „Kőbányái”-tranzakciója.

MEGLEHETŐSEN FELADATA A LECKÉT Kovács

Tandi Lajos